

Huize Eyckerheyde

Klokkenluiderswetgeving

I. Wat is de klokkenluiderswetgeving?

Een klokkenluider is iemand die mistoestanden binnen een organisatie of bedrijf meldt.

Europa heeft een richtlijn uitgevaardigd om deze personen uniforme bescherming te bieden en zo ook de drempel te verlagen om inbreuken te melden. Deze Europese richtlijn is omgezet in Belgische wetgeving, die in werking treedt vanaf 15 februari 2023.

II. Welke actie moet Eyckerheyde ondernemen?

- De organisatie is verplicht om een intern meldingskanaal op te zetten zodat personen inbreuken ook effectief kunnen melden.
- Meldingen moeten bijgehouden worden in een register.
- Er moet een onpartijdige persoon of dienst aangeduid worden die zorgt voor de opvolging van meldingen.
- De organisatie moet haar medewerkers informeren over de klokkenluiderswetgeving en de meldingsprocedure.

III. De klokkenluiderswet toegelicht

1. Welke inbreuken kan een klokkenluider melden?

De wetgeving voorziet een lijst van inbreuken waarvan de melding of openbaarmaking onder de bescherming van deze wet vallen.

Het gaat om inbreuken:

- die de financiële belangen van de Europese Unie schaden;
- in verband met de interne markt, met inbegrip van inbreuken op de Unieregels inzake mededinging en staatssteun;
- die betrekking hebben op de volgende gebieden:
 - overheidsopdrachten;
 - financiële diensten, producten en markten, voorkoming van witwassen van geld en terrorismefinanciering;
 - productveiligheid en productconformiteit;
 - veiligheid van het vervoer;
 - bescherming van het milieu;
 - stralingsbescherming en nucleaire veiligheid
 - veiligheid van levensmiddelen en diervoeders, diergezondheid en dierenwelzijn;
 - volksgezondheid
 - consumentenbescherming;
 - bescherming van de persoonlijke levenssfeer en persoonsgegevens, en beveiliging van netwerk- en informatiesystemen;
 - bestrijding van belastingfraude;
 - sociale fraudebestrijding.

vzw Huize Eyckerheyde - Koningin Astridlaan 3 - 2880 Bornem (Wintam)

03 889 20 00 - www.eyckerheyde.be – BE24.2930.2295.8238

Wil je Eyckerheyde steunen? Doe dan een gift ! BE03 4177 0452 2184

Huize Eyckerheyde

Meldingen van inbreuken op eender welke wetgeving die onder een van deze domeinen valt, vallen dus automatisch onder het toepassingsgebied van de wet.

2. Wie wordt beschermd bij een melding?

De wetgever beschermt klokkenluiders die, in een werk gerelateerde context, informatie over inbreuken hebben verkregen. Het gaat bijvoorbeeld werknemers, bestuurders, vrijwilligers of stagairs. Ook mensen die actieve ondersteuning bieden om de actie van de klokkenluider te vergemakkelijken, genieten bescherming. Dat zou bijvoorbeeld een collega van de melder of een vakbondsafgevaardigde kunnen zijn. Ook derden die verbonden zijn met de klokkenluider en slachtoffer van represailles zouden kunnen zijn, worden beschermd. Denk bijvoorbeeld aan familieleden van de melder.

3. Wat zijn de voorwaarden om bescherming te genieten?

Een klokkenluider geniet bescherming op voorwaarde dat:

- hij of zij gegronde reden had om aan te nemen dat de informatie over de inbreuken juist was (op het moment van de melding);
- de informatie binnen het toepassingsgebied van de wet valt;
- de informatie intern of extern gemeld wordt of openbaar gemaakt wordt, conform de wet.

Medewerkers die met kwaad opzegt een melding doen, kunnen geen beroep doen op het beschermd statuut van klokkenluider.

4. Waaruit bestaat de bescherming van een klokkenluider?

Elke vorm van represaille tegen de klokkenluider is verboden. Denk bijvoorbeeld aan discriminatie of ongelijke behandeling na de melding. Worden er toch represailles genomen tegen de klokkenluider, dan voorziet de wet bescherming. Dat kan bijvoorbeeld toekenning van een schadevergoeding zijn. De klokkenluider moet ook toegang hebben tot ondersteuningsmaatregelen zoals onafhankelijke informatie en advies over de procedure, de bescherming en de rechten van betrokkene. Dit advies moet kosteloos en gemakkelijk toegankelijk zijn.

5. Is een anonieme melding mogelijk?

Enkel die organisaties met minimaal 250 medewerkers zijn verplicht om een anonieme melding mogelijk te maken.

6. Hoe kan een klokkenluider een inbreuk melden?

Een klokkenluider kan een inbreuk op drie manieren melden.

- Via een intern meldingskanaal.
 - Een melding moet zowel schriftelijk als mondeling kunnen gebeuren. Ook een fysieke afspraak moet mogelijk zijn.
- Via een externe meldingskanaal.
 - Dit kanaal wordt beheerd door de Federale ombudsman.
- Via openbaarmaking.

Huize Eyckerheyde

- Een klokkenluider kan ervoor kiezen om een melding via openbaarmaking te doen. Dat kan rechtstreeks, bijvoorbeeld via een blog, of onrechtstreeks, bijvoorbeeld door tussenkomst van een journalist.
- Bescherming na openbaarmaking is wel aan voorwaarden onderworpen.
 - Er werd een interne en/of externe melding gedaan, maar er werden geen passende maatregelen genomen binnen een redelijke termijn.
 - Er zijn gegronde redenen om aan te nemen dat de inbreuk een gevaar vormt voor het algemeen belang of dat het risico op represailles bij externe melding te groot is.

Om een melding van een (mogelijke) inbreuk grondig te kunnen onderzoeken, is een goede omschrijving van de inbreuk belangrijk. Volgende vragen kunnen daarbij helpen:

- Wat is er gebeurd? Wat gaat er mogelijk gebeuren?
- Wanneer is het gebeurd?
- Waar is het gebeurd? Binnen welke dienst/afdeling/team?
- Wie is/was er bij betrokken?
- Is de situatie nog steeds aan de gang?
- Namen van andere personen of getuigen die de gemelde feiten kunnen bevestigen?
- Andere gegevens of elementen die kunnen helpen om de melding te onderzoeken?
- Werd de kwestie reeds besproken? Zoja, met wie?

7. Hoe wordt een melding behandeld?

Een melding kan enkel door een gemachtigd persoon (of personen) opgevolgd worden. Deze persoon is aan strikte geheimhouding gebonden en moet de regels van GDPR respecteren bij de opvolging van de melding. Zo mag hij of zij de identiteit van de melder enkel bekend maken mits uitdrukkelijke en vrije toestemming van de melder.

De melding moet geregistreerd worden in een register. Tot wanneer de inbreuk verjaard is, moet men de naam, functie en contactgegevens bewaren van de klokkenluider en eventueel andere mensen die onder de bescherming van de wet vallen.

Het is ook mogelijk dat uit onderzoek blijkt dat de melding geen (mogelijke) inbreuk is op het Europees Unierecht of nationaal recht, maar een bezorgdheid of incident waarvoor andere kanalen bestaan. De meldingsbeheerder kan dan voorstellen om het juiste traject en kanaal te gebruiken. Men is niet verplicht om dit voorstel te aanvaarden.